

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง กระบวนการทำข่าวของเสียงอเมริกา ประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรกระจายเสียงระหว่างประเทศ ที่มีเครือข่ายครอบคลุมทั่วโลก โดยมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงวอชิงตัน ดีซี ประเทศสหรัฐอเมริกา และมีศูนย์ข่าว (News Center) อยู่ 2 แห่ง คือที่กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ และที่ฮ่องกง เป็นการศึกษาจากการได้มาของข้อมูลที่เป็นเอกสารและที่สังเกตอย่างมีส่วนร่วมของผู้วิจัย ในกระบวนการทำงานของสำนักงานข่าวเสียงอเมริกา ประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการทำงาน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากขั้นตอนการทำงาน รวมถึงรายละเอียดของโครงสร้างองค์กร นโยบายขององค์กร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและชัดเจน ทำให้มองเห็นและเข้าใจภาพรวมการทำงานได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้การศึกษาได้ครอบคลุมถึงปัจจัยที่เข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการทำงานในแต่ละขั้นตอน และยังสามารถศึกษาความสามารถในการทำงานทางด้านงานข่าว (News performance) ที่สะท้อนผ่านทางการทำงานและเนื้อหาข่าวที่ถูกผลิตออกมา โดยสามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ข้อได้ดังต่อไปนี้

1. กระบวนการทำข่าว (News Processing)

ณ. สำนักงานใหญ่ของเสียงอเมริกา ที่กรุงวอชิงตัน ดีซี หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการผลิตข่าวได้แก่ หน่วยงานข่าว (News Division) ซึ่งภายในหน่วยงานข่าวมีการแบ่งโครงสร้างในการทำงานออกเป็นสองส่วนคือ

- ส่วนที่หนึ่งคือ ห้องข่าวกลาง (The Central Newsroom) มีเจ้าหน้าที่เขียนข่าว (Writer) แบ่งออกเป็นโต๊ะข่าวตามภูมิภาคต่างๆ ของโลก 11 โต๊ะข่าว รับผิดชอบการเขียนข่าวที่มีความยาวไม่เกิน 1 นาที โดยใช้แหล่งข้อมูลจากสำนักข่าวที่บอกรับเป็นสมาชิก (Wires Service) ข่าวที่ถูกเขียนขึ้นทั้งหมดจะถูกส่งเข้าไปเก็บไว้ในแฟ้มข่าวกลาง (Central News Files, CN Files) ของระบบการจัดการข้อมูลโดยคอมพิวเตอร์ที่เรียกว่า CN Wire (Central News Wire)
- ส่วนที่สองคือ ส่วนมอบหมายงานข่าว (The Assignments Desk) รับผิดชอบต่อการผลิตข่าว โดยบุคลากรทั้งที่เป็นผู้สื่อข่าวหลัก (Correspondent) และ ผู้สื่อข่าวอิสระ (Stringer) ที่ประจำอยู่ในประเทศต่างๆ ทั่วโลก ภายใต้การกำกับดูแลโดยข่าวที่กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ และ

ศูนย์ข่าวเอเชียที่ฮ่องกงข่าวที่ได้จากการรายงานโดยผู้สื่อข่าวหลัก และผู้สื่อข่าวพิเศษ จะถูกเก็บไว้ในแฟ้มข่าวภาคภาษาอังกฤษ (News and English Broadcast Files, NEB Files) ของระบบการจัดการข้อมูลโดยคอมพิวเตอร์ที่เรียกว่า NEB Wire (News and English Broadcast Wire)

บุคคลากรทุกคนของเสียงอเมริกามีหลักในการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้เป็นแนวทาง ที่เรียกว่าธรรมเนียมของเสียงอเมริกาดังต่อไปนี้

1. เสียงอเมริกาจะรายงานข่าวที่น่าเชื่อถือได้อย่างสม่ำเสมอและมีอิทธิพลต่อผู้ฟัง ข่าวของเสียงอเมริกาจะต้องมีความแม่นยำ (accurate) ความเที่ยงตรงด้วยการไม่นำเอาความคิดเห็นส่วนตัวเข้ามาปน (objective) ครอบคลุมเปี่ยมไปด้วยเนื้อหาสาระที่ง่ายต่อการเข้าใจ (comprehensive)
2. เสียงอเมริกาจะนำเสนอภาพโดยรวมของสังคมอเมริกัน ไม่เจาะจงเฉพาะสังคมใดหรือส่วนใดส่วนหนึ่งในอเมริกา
3. เสียงอเมริกาจะนำเสนอนโยบายของประเทศสหรัฐอเมริกาอย่างชัดเจน ในขณะที่เดียวกันก็จะนำเสนอข้อคิดเห็นหรือข้อถกเถียงใดๆ ต่อนโยบายเหล่านั้นด้วยเช่นกัน

จากธรรมเนียมข้อแรก ข่าวของเสียงอเมริกาต้องมี ความถูกต้องเที่ยงตรง (Objectivity) มีความแม่นยำ (Accuracy) และครอบคลุม เข้าใจได้ง่าย (Comprehensiveness) ซึ่งถือเป็นหลักการที่บุคคลากรทุกคนของเสียงอเมริกาก็ถือ เช่นเดียวกันกับสำนักงานข่าว เสียงอเมริกา ประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แห่งนี้ สำหรับขั้นตอนที่สำคัญในกระบวนการทำข่าวมีดังต่อไปนี้

1.1 การวางแผนเดินทางไปทำข่าว (Travel Plan)

เป็นการวางแผนไว้ล่วงหน้าเป็นปีๆ ซึ่งมักจะเป็นเหตุการณ์ที่ทราบได้ว่าจะเกิดขึ้นเมื่อใด (Pre-scheduled Events) ซึ่งต้องมีการเดินทางออกจากสำนักงานเพื่อไปทำข่าวนอกประเทศที่ตั้งของสำนักงาน (Overseas Trip)

1.2 การมอบหมายงาน (Assignment)

คือการติดต่อประสานงานประจำวันระหว่าง ผู้สื่อข่าวหลัก (Correspondent) และผู้สื่อข่าวพิเศษ (Stringer) กับ บรรณาธิการ ที่ศูนย์ข่าวฮ่องกง เพื่อให้ทราบได้ว่า ในแต่ละวัน มีเหตุการณ์ใดที่น่าสนใจในมุมมองของเสียงอเมริกาต้องถูกนำมารายงานข่าว ถ้าในกรณีที่บรรณาธิการที่ศูนย์ข่าวฮ่องกง ไม่อยู่ ก็ติดต่อกับบรรณาธิการที่สำนักงานใหญ่แทน

1.3 การคัดเลือกข่าว (News Selection)

เสี้ยวอเมริกา มีแหล่งข้อมูลขั้นแรกคือ สำนักข่าวเชิงพาณิชย์ได้แก่ เอพี (AP) และรอยเตอร์ (Reuters) ไร่ให้ผู้ใช้ข่าว คอยติดตามความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ทำให้ผู้ใช้ข่าวสามารถคัดเลือกเหตุการณ์ที่จะนำมารายงานข่าวได้ง่ายขึ้น เมื่อคัดเลือกได้แล้ว ก็จะนำเสนอไปยังบรรณาธิการที่ศูนย์ข่าวฮ่องกง อาจจะมีการปรึกษาหารือกันบ้าง จนได้ข้อสรุปว่าจะทำข่าวเรื่องใด โดยที่ทั้งผู้ใช้ข่าวและบรรณาธิการคำนึงเสมอก็คือ ผู้ฟังของเสี้ยวอเมริกา ทั้งนี้และทั้งนั้น ข่าวของเสี้ยวอเมริกาส่วนใหญ่มีความน่าสนใจในระดับนานาชาติ (International Interest) ระดับภูมิภาค (Regional Interest) และน่าสนใจต่อผู้ฟังด้วย (Interest to International Audience) โดยที่แต่ละเหตุการณ์มีคุณค่าความเป็นข่าว (Newsworthiness) คือ

- ความสำคัญ (Significance)
- ความน่าสนใจ (Interest)
- ความสอดคล้องสมัย (Timeliness)

1.4 การรวบรวมข้อมูล (News Gathering)

แหล่งข้อมูลของเสี้ยวอเมริกา มี 2 ประเภทคือ

1.4.1 แหล่งข้อมูลที่เป็นแหล่งข่าวโดยตรง (Primary Source) ได้แก่บุคคลในข่าว (Newsmaker) ประกาศอย่างเป็นทางการของหน่วยงานรัฐ องค์การระหว่างประเทศ องค์การเอกชนที่มีความน่าเชื่อถือ การแถลงข่าวอย่างเป็นทางการ และ FBIS (The Foreign Broadcast Information Service) ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาลอเมริกัน และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็น

- แหล่งข่าวที่เป็นทางการ (On the record) นำมาเปิดเผยได้ทั้งหมด
- แหล่งข่าวเบื้องหลัง (Background) นำมาเปิดเผยไม่ได้เฉพาะชื่อ นามสกุล
- แหล่งข่าวเบื้องลึก (Deep Background) นำมาเปิดเผยไม่ได้ทั้งชื่อ นามสกุล รวมไปถึงยศ ตำแหน่ง
- แหล่งข่าวปกปิด (Off the Record) นำมาเปิดเผยไม่ได้ทั้งหมด มีไว้เพื่อเป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้สื่อข่าวเท่านั้น

1.4.2 แหล่งข้อมูลที่เป็นแหล่งข่าวลำดับสอง (Secondary Source) ได้แก่ สำนักข่าวเชิงพาณิชย์ที่บอกรับเป็นสมาชิก คือ เอพี และ รอยเตอร์

1.5 การเขียนข่าว (News Writing)

ผู้ใช้ข่าวและบรรณาธิการจะเป็นผู้ตัดสินใจร่วมกันว่าจะเขียนข่าวในรูปแบบใด โดยอยู่บนหลักการคือต้องนำเสนอเหตุการณ์อย่างเป็นลำดับและชัดเจน ครบถ้วนสมบูรณ์และให้มุมมองที่

กว้างรวมทั้งมีความสมดุลในเนื้อหา ทำให้ผู้ฟังเข้าใจได้ง่าย โดยสามารถแบ่งลักษณะของรายงานข่าวได้ดังนี้

1.5.1 ข่าวสั้น (Short Correspondent Report, Short CR)

1.5.2 ข่าวยาว (Long Correspondent Report, Long CR)

1.5.3 ข่าวภูมิหลัง (Background Report)

1.5.4 ข่าวที่เป็นมุมมองของผู้สื่อข่าวเอง (Reporter's Notebook)

1.5.5 ข่าวเชิงสารคดี (News Features)

สำหรับการทำข่าวประจำวัน ส่วนมากผู้สื่อข่าวจะรายงานข่าวในลักษณะ ข่าวสั้น ข่าวยาว และข่าวภูมิหลัง

1.6 การตรวจสอบแก้ไข (News Editing)

บรรณาธิการที่ศูนย์ข่าว มีหน้าที่ตรวจสอบ แก้ไข เนื้อหาข่าวที่ผู้สื่อข่าวเขียน หลังจากที่ผ่านมาขั้นตอนนี้แล้ว ก็จะส่งต้นฉบับข่าวนั้นกลับไปให้ผู้สื่อข่าว เพื่อทำการบันทึกเสียงในขั้นตอนต่อไป โดย Mr.Fred Cooper บรรณาธิการที่ฮ่องกง มีแนวทางในตรวจสอบและแก้ไขเนื้อหาข่าวดังต่อไปนี้

1.6.1 ต้องมีความแม่นยำ (Accuracy)

1.6.2 ต้องมีความถูกต้องเที่ยงตรง (Objectivity)

1.6.3 ต้องมีความครบถ้วนสมบูรณ์ (Comprehensiveness)

1.6.4 ต้องมีความน่าสนใจน่าติดตาม (Dramatically and Interesting)

1.6.5 ต้องง่ายต่อความเข้าใจ (Easily understood)

1.6.6 ต้องง่ายต่อการแปลสำหรับเจ้าหน้าที่ภาคภาษาอื่นๆ (Easily translated)

1.7 การบันทึกเสียง (Voicing)

ผู้สื่อข่าวจะบันทึกเสียงรายงานข่าว ในห้องอัดเสียง ที่อยู่ภายในสำนักงาน โดยมีอุปกรณ์ในการบันทึก ที่เป็นคาสเซ็ทเทป หรือ บันทึกลงในคอมพิวเตอร์ที่เรียกว่า Digital Audio Workstation โดยที่ในรายงานข่าวอาจมีการนำเสียงมาประกอบคือ เสียงจากการสัมภาษณ์ (Actuality) เสียงบรรยายของเหตุการณ์ (Soundbyte) และเสียงเพลง (Music)

1.8 การส่งรายงานข่าว (Voice and Text Feeding)

สำหรับต้นฉบับข่าว จะถูกส่งไปยังศูนย์ข่าวที่ฮ่องกง ผ่านทางระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ของเสียงอเมริกา (System for News And English Program (SNAP SYSTEM)) ส่วนเสียงจะถูกส่งไปยังศูนย์ข่าวที่ฮ่องกง เช่นกัน ในกรณีที่ไม่สามารถส่งไปยังฮ่องกงได้ ก็สามารถเลือกที่จะ

ส่งไปโดยตรงที่สำนักงานใหญ่ หรือที่ศูนย์ข่าวลอนดอนก็ได้ โดยปัจจุบันได้มีการนำระบบสื่อสารทางโทรศัพท์ที่เรียกว่า ISDN มาใช้ เพื่อช่วยให้คุณภาพของเสียงไม่ถูกลดทอนไป

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลในกระบวนการทำข่าว (Influenced Factors)

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยหลักๆ สองประการที่เข้ามามีอิทธิพลในกระบวนการทำข่าวคือ ปัจจัยภายในองค์กร (Internal Influences) และปัจจัยภายนอกองค์กร (External Influences) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยภายในองค์กร ประกอบด้วย

2.1.1 ตัวผู้ทำกรสื่อสาร (Individual media worker)

หมายถึงปัจจัยที่เกิดจากตัวผู้ทำกรสื่อสารเอง (ผู้สื่อข่าว) ซึ่งมีผลโดยตรงและโดยอ้อมต่อกระบวนการทำงาน ประกอบด้วย

- คุณสมบัติด้านบุคลิกภาพและการศึกษา
- ประสบการณ์และความเป็นมืออาชีพ
- ทักษะคติ ค่านิยมและความเชื่อส่วนตัว
- บทบาทและหลักจริยธรรมในวิชาชีพ
- อำนาจในองค์กร

จากการวิเคราะห์พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการทำงานโดยตรง ได้แก่ ประสบการณ์และความเป็นมืออาชีพของตัวผู้สื่อข่าวแต่ละคน รวมถึงอำนาจการตัดสินใจในกระบวนการทำงานที่มีผลต่อขั้นตอนการคัดเลือกข่าว

ส่วนบทบาทและจริยธรรมในวิชาชีพ ถูกควบคุมโดยกรอบที่กำหนดไว้เป็นหลักในการทำงานของเสี้ยวอเมริกา สำหรับปัจจัยทางด้านการศึกษาและบุคลิกภาพมีผลโดยตรงต่อทัศนคติ ความเชื่อและค่านิยมของตัวผู้สื่อข่าว ซึ่งไม่มีอิทธิพลในการทำงานโดยตรง เพราะการทำงานของผู้สื่อข่าวมีกรอบแนวทางขององค์กรกำหนดไว้แล้ว

2.1.2 ขั้นตอนการปฏิบัติงานประจำวัน (Media routines)

คือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการทำข่าวประจำวัน ทั้ง 8 ขั้นตอน ประกอบด้วย

- งบประมาณ (Budget) มีผลต่อการเดินทางไปทำข่าว นอกสถานที่ ทั้งในและต่างประเทศ ทั้งที่เป็น Pre-scheduled events และ Un-scheduled events

- ความเป็นมืออาชีพ (Expertise) เป็นคุณสมบัติประจำตัวของผู้สื่อข่าว มีผลในขั้นตอนการคัดเลือกข่าวและการเขียนข่าว
- เหตุการณ์ที่เป็นข่าว (Subject to be covered) เหตุการณ์แต่ละเรื่องมีคุณค่าความเป็นข่าวที่แตกต่างกัน โดยขึ้นอยู่กับเกณฑ์ในการคัดเลือกข่าวของผู้สื่อข่าว (News judgement) และความต้องการขององค์กร โดยเหตุการณ์ที่ได้รับเลือกมักจะเป็นข่าวหนัก มากกว่าข่าวเบา
- อำนาจการตัดสินใจในการทำข่าว (Power in decision making) โดยทั่วไปผู้สื่อข่าวมีอำนาจและมีความอิสระในการตัดสินใจในการทำข่าว โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของบรรณาธิการ
- ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล (Ability to information gathering) เหตุการณ์แต่ละเรื่องมีความยากง่ายต่อการรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกัน ถ้าไม่ใช่ข้อมูลที่เป็นประสบการณ์ตรงของผู้สื่อข่าว หรือได้มาจากแหล่งข่าวแรก (Primary source) ก็ต้องอยู่บนพื้นฐานของแหล่งข้อมูลที่มีลักษณะคือ เป็นแหล่งข่าวอิสระที่ไม่ได้มาจากตัวองค์กรเสี้ยวอเมริกาอย่างน้อย 2 แหล่ง ยืนยันในข้อมูล (Two Independent non-VOA sources) ซึ่งโดยส่วนมากมักเป็นแหล่งข่าวที่สอง (Secondary source) เช่น สำนักข่าวเชิงพาณิชย์ที่บอกรับเป็นสมาชิก เพื่อที่จะให้รายงานข่าวมีความถูกต้องเที่ยงตรง แม่นยำและครอบคลุมด้วยเนื้อหาสาระ
- คู่แข่ง (Competitive environment) ในทางปฏิบัติไม่มีนโยบายที่วางเป็นกรอบไว้ว่า ผู้สื่อข่าวต้องรายงานข่าวแข่งขันกับวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศอื่นๆ เพราะเสี้ยวอเมริกาไม่ได้ขายข่าวหรือแสวงหาผลกำไรจากการดำเนินงาน แต่การจะได้มาซึ่งความเชื่อถือจากผู้ฟัง ย่อมเป็นผลมาจากรายงานข่าวที่มีความถูกต้อง เที่ยงตรง แม่นยำ โดยที่ถ้าหากผู้สื่อข่าวไม่สามารถผลิตงานที่มีคุณภาพออกมาแล้ว ผู้ฟังก็จะหันไปรับฟังรายงานข่าวจากวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศอื่นๆ แทน

2.1.3 ปัจจัยระดับองค์กร (Organization)

เป็นตัวกำหนดเป้าหมายการทำงาน กระบวนการทำงาน และมีส่วนในการควบคุมคุณภาพของผลผลิต และจากการที่เสี้ยวอเมริกาเป็นสื่อวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศนั้นมีปัจจัยที่ส่งผลในกระบวนการทำข่าว แยกให้เห็นได้ดังนี้

- ธรรมชาติของสื่อ การกระจายเสียงในระบบคลื่นสั้น ทำให้คุณภาพของการรับฟังดีกว่าระบบอื่นๆ ดังนั้นผู้สื่อข่าวต้องมีความพิถีพิถันในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการทำข่าว เพื่อให้ได้ข่าวที่ออกมามีคุณภาพทั้งในเรื่องของเนื้อหาสาระและการบันทึกเสียง

- ภาษา เนื่องจากหน่วยงานข่าว มีหน้าที่ผลิตข่าวในภาคภาษาอังกฤษ แต่เนื่องจากทำการกระจายเสียงไปทั่วโลก มีผู้ฟังที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก ผู้สื่อข่าวต้องใช้ภาษาที่เข้าใจได้ง่าย มีความชัดเจน ไม่คลุมเครือ
- ประเด็นที่น่าสนใจ จากการที่เป็นองค์กรกระจายเสียงระหว่างประเทศ ผู้สื่อข่าวจึงให้ความสำคัญกับเหตุการณ์ที่มีความสำคัญและน่าสนใจในระดับนานาชาติ (International Interest) แต่ไม่ได้หมายความว่า เหตุการณ์ที่มีความน่าสนใจหรือสำคัญในระดับประเทศ หรือท้องถิ่น จะไม่ได้รับคัดเลือกมานำเสนอ เพราะเสียงอเมริกาคำนึงถึงผู้รับสารที่มีอยู่ทั่วทุกมุมโลก ดังนั้นเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อผู้รับฟังเป้าหมายของเสียงอเมริกาก็มักจะได้รับการนำเสนอด้วยเช่นกัน

นอกจากเรื่องของธรรมชาติความเป็นสื่อกระจายเสียงระหว่างประเทศแล้ว นโยบายในกรบริหารจัดการองค์กร ก็ส่งผลกระทบต่อกระบวนการทำข่าวด้วยเช่นกัน

- นโยบายด้านการบริหารและจัดการ หน่วยงานข่าว ถึงแม้ว่าเสียงอเมริกาจะเป็นหน่วยงานของรัฐ มีการบริหารจัดการในระบบราชการ แต่หน่วยงานข่าว มีการบริหารจัดการที่เอื้ออำนวย ให้นุคลากรมีความคล่องตัวในการทำงาน โดยเฉพาะผู้สื่อข่าว เพื่อสามารถทำการแข่งขันกับความเปลี่ยนแปลงหรือความเป็นไปของเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น และมีความเป็นอิสระในฐานะของสื่อมวลชน
- นโยบายและเป้าหมายทางด้านงานข่าว ปัจจุบันเป้าหมายของเสียงอเมริกาคือ เป็นแหล่งของข้อมูลและข่าวสารที่หลากหลายครอบคลุมไปทั่วโลก เพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้ฟัง มิได้ทำหน้าที่เพื่อการโฆษณาชวนเชื่อทางการเมือง ดังเช่นที่เริ่มก่อตั้งขึ้นในสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง การทำงานของผู้สื่อข่าวมีความเป็นสื่อมวลชนอาชีพเต็มตัว (Professional journalist)
- นโยบายการจัดการด้านบุคลากร จำนวนของผู้สื่อข่าวหลักที่ประจำอยู่ตามประเทศต่างๆ ที่มีสำนักงานข่าวตั้งอยู่นั้น มีจำนวนไม่พอต่อการติดตามความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน เพราะแต่ละสำนักงานจะมีผู้สื่อข่าวหลัก (Correspondent) อยู่เพียง 1 - 2 คน โดยเฉพาะสำนักงานข่าว ประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่มีพื้นที่อยู่ในความรับผิดชอบถึง 14 ประเทศ จึงทำให้ต้องมีการจัดจ้างผู้สื่อข่าวอิสระ (Stringer) ตามประเทศต่างๆ เพิ่มเติม อย่างน้อยประเทศละ 1 คน เพื่อให้มีเครือข่ายที่ครอบคลุม โดยมีการจ่ายค่าจ้างตามจำนวนรายงานข่าวที่ทำไปในแต่ละเดือน ซึ่งอัตราค่าจ้างยังค่อนข้างต่ำ ทำให้บางครั้งการหาผู้สื่อข่าวอิสระที่มีประสบการณ์ทำได้ยาก

2.1.4 เทคโนโลยี (Technology)

ถึงแม้ว่าเสียงอเมริกา มีสถานภาพเป็นหน่วยงานของรัฐบาลสหรัฐ มีที่มาของแหล่งเงินเพียงแห่งเดียวคือ งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล โดยการอนุมัติของรัฐสภา แต่ด้วยเหตุที่จำเป็นต้องมีการแข่งขันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านข้อมูลข่าวสาร จึงจำเป็นต้องจัดหาอุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการทำข่าวให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ภายใต้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์บันทึกเสียงในการเดินทางไปทำข่าวออกสำนักงานทั้งในและต่างประเทศ ระบบของห้องอัด (Studio) ที่มีการพัฒนานำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ (Digital Audio Workstation) เพื่อให้ผลผลิตได้คุณภาพที่ดี หรือ แม้แต่การอำนวยความสะดวกในการส่งข่าว เมื่ออยู่ในพื้นที่ที่ขาดแคลนระบบสื่อสารที่ดี ด้วยการจัดหาโทรศัพท์ระบบดาวเทียม (Satellite Phone) มาให้ผู้สื่อข่าวหลักใช้ เสียงอเมริกามีความพยายามพัฒนาปรับปรุงระบบเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากที่สุดเท่าที่ทำได้

2.2 ปัจจัยภายนอกองค์กร ประกอบไปด้วย

2.2.1 แหล่งข่าว (News sources)

ของเสียงอเมริกาแบ่งได้สองประเภทคือ แหล่งข่าวลำดับแรก (Primary sources) และแหล่งข่าวลำดับที่สอง (Secondary source) มีความแตกต่างกันดังนี้

- แหล่งข่าวลำดับแรก ได้แก่ ผู้ที่อยู่หรือมีความเกี่ยวข้องในเหตุการณ์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายอย่างเป็นทางการเพื่อการให้ข้อมูลข่าวสาร ทั้งที่เป็นองค์กรของรัฐบาลและองค์กรเอกชน ทั้งในและระหว่างประเทศ
- แหล่งข่าวลำดับที่สอง ได้แก่ สำนักข่าวเชิงพาณิชย์ที่บอกรับเป็นสมาชิก (เอพี และรอยเตอร์) หรือที่เรียกว่า Wires Service รวมไปถึงข่าวแจก เอกสารที่เป็นทางการ สื่อมวลชนประเภทสิ่งพิมพ์ และสื่อมวลชนประเภทอิเล็กทรอนิกส์ หรือข้อมูลใดๆ ที่ไม่ได้จัดอยู่ในประเภทแหล่งข่าวลำดับแรก

โดยที่แหล่งข่าวลำดับที่สอง เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ผู้สื่อข่าวใช้เป็นแนวทางเพื่อติดตามความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งผู้สื่อข่าวใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจในขั้นตอนการคัดเลือกข่าวด้วยเช่นกัน นอกเหนือไปจากเหตุการณ์ที่ผู้สื่อข่าวสามารถเดินทางไปรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เช่น การประชุม การแถลงข่าว เป็นต้น หลังจากที่ตัดสินใจเลือกทำข่าวเรื่องใดแล้ว ถ้าต้องการข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับข่าวนั้น ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งข่าวลำดับแรก ผู้สื่อข่าวก็จะพยายามติดต่อเพื่อสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ และนำ

มาใส่ไว้ในรายงานข่าวต่อไป ทั้งนี้การรักษาความสัมพันธ์กับแหล่งข่าวลำดับแรกในระดับปกติจนถึงขั้นมากกว่าปกติ เป็นเรื่องที่ผู้สื่อข่าวของเสียงอเมริกาทำได้ลำบาก เนื่องจากผู้สื่อข่าวของเสียงอเมริกาต้องทำข่าวครอบคลุมในหลายประเทศ และไม่ได้ทำข่าวเฉพาะประเภทใดประเภทหนึ่ง เช่นการเมือง หรือเศรษฐกิจ เพียงอย่างเดียว แต่อย่างไรก็ตามการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีไว้ระหว่างผู้สื่อข่าวและแหล่งข่าวลำดับแรก จะมีส่วนช่วยให้การรายงานข่าวมีความสมบูรณ์ มากยิ่งขึ้น

มีข้อสังเกตได้อีกประการหนึ่งคือในประเทศที่การเมืองยังไม่มีเสถียรภาพ เช่น กัมพูชา สหภาพเมียนมา (พม่า) ฝ่ายที่อยู่ตรงข้ามกับผู้ที่มิอำนาจจะมีข้อมูลข่าวสาร ส่งมาให้ผู้สื่อข่าวอยู่เป็นประจำ ก็เนื่องจากมีความต้องการที่จะให้เสียงอเมริกาเป็นผู้เผยแพร่ข้อมูลของกลุ่มตนเอง อีกทั้งการติดต่อขอสัมภาษณ์กลุ่มนี้ก็ทำได้ง่ายกว่าฝ่ายที่มีอำนาจปกครองประเทศเช่นกัน ดังนั้นในรายงานข่าวของเสียงอเมริกา ประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่เกี่ยวข้องกับประเทศกัมพูชา พบว่ามีเสียงที่ได้จากการสัมภาษณ์ฝ่ายที่อยู่ตรงข้ามกับรัฐบาล ค่อนข้างมากอย่างเห็นได้ชัด

2.2.2 ผู้ฟัง (Audiences)

เป็นปัจจัยที่ไม่ได้มีอิทธิพลโดยตรงในกระบวนการทำงานของผู้สื่อข่าว เนื่องจากเสียงอเมริกา เป็นองค์กรของรัฐบาล ที่ไม่ได้แสวงหารายได้หรือกำไรจากการประกอบการ ดังนั้นปริมาณของผู้ฟังรายการข่าวของเสียงอเมริกาไม่ได้มีผลใดๆ ต่อที่มาของรายได้ หากแต่ว่าเสียงอเมริกาคำนึงถึงความรู้สึกของผู้ฟังที่เรียกว่า “ความน่าเชื่อถือ” ที่จะได้รับกลับมาจากการรายงานข่าว ดังนั้นความต้องการให้ได้มาซึ่งความน่าเชื่อถือจากผู้ฟัง จึงมีส่วนทำให้ผู้สื่อข่าวต้องมีความพิถีพิถันในกระบวนการทำงานเพื่อให้รายงานข่าวมีความถูกต้อง แม่นยำ ครอบคลุม และเป็นกลาง

2.2.3 คู่แข่งขัน (Competitors)

ในทางปฏิบัติเสียงอเมริกาไม่มีนโยบายที่เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรว่า ต้องทำการแข่งขันกับสื่อกระจายเสียงระหว่างประเทศอื่นๆ หากแต่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัจจัยของผู้ฟัง เพราะสื่อกระจายเสียงระหว่างประเทศอื่นๆ ก็ย่อมต้องการได้มาซึ่งความน่าเชื่อถือเช่นกัน ดังนั้นในการทำงานถึงแม้ว่าผู้ปฏิบัติงานจะไม่ได้คำนึงถึงเรื่องของคู่แข่ง แต่ในแง่ความรู้สึกนึกคิดย่อมมีปรากฏอยู่บ้างถ้าผู้สื่อข่าวคนนั้นมีความเป็นมืออาชีพที่แท้จริง

2.2.4 การควบคุมทางการเมืองของแต่ละประเทศ (Government control)

ปัจจัยประการนี้ส่งผลกระทบต่อกระบวนการทำงาน ในกรณีที่ผู้สื่อข่าวต้องเดินทางไปทำข่าวนอกสำนักงานตามประเทศต่างๆ ที่รับผิดชอบ ในกรณีที่มีเหตุการณ์สำคัญ ทั้งที่กำหนดไว้ล่วงหน้า (Pre-scheduled events) หรือที่ไม่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า (Un-scheduled events) โดยมีผลในขั้นตอนการขอวีซ่านักข่าว (Journalist Visa) เข้าประเทศ การตรวจค้นอุปกรณ์ทำข่าว ความยากง่ายของการเข้าถึงแหล่งข่าวที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเป็นทั้งการควบคุมทางตรงและอ้อมที่แตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ แต่ไม่เคยปรากฏการเข้ามาแทรกแซงแบบที่เรียกว่า เซ็นเซอร์การทำข่าว หรือควบคุมเนื้อหาในรายงานข่าว รวมไปถึงการส่งข่าวไปยังศูนย์ข่าวด้วย

3. การประเมินความสามารถทางด้านงานข่าว (News Performance)

การศึกษาความสามารถในการทำงานด้านข่าวของเสี่ยอเมริกา ประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากข่าวที่ทำโดยผู้สื่อข่าวหลัก ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกข่าวที่นำเสนอเกี่ยวกับประเทศกัมพูชาในช่วงระหว่างเดือนมกราคม - เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2541 มาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ และใช้เกณฑ์ในการศึกษา 2 ประการคือ เสรีภาพ (Freedom) และ ความเสมอภาค (Equality) เพราะเป็นเกณฑ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎีเชิงบรรทัดฐานของสื่อมวลชน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 เสรีภาพ (Freedom)

จากการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เสรีภาพในกระบวนการทำข่าว พบว่าผู้สื่อข่าวหลัก มีอิสระอย่างเต็มที่ในการตัดสินใจคัดเลือกข่าว การรวบรวมข้อมูล การเขียนข่าว และการรายงานข่าว บนการควบคุมภายใต้นโยบายขององค์กร โดยได้ผลจากการศึกษาองค์ประกอบ 3 ประการดังนี้

3.1.1 องค์ประกอบด้านโครงสร้างองค์กร (Structural of Organization)

จากการที่เสี่ยอเมริกาเป็นองค์กรของรัฐ แต่ได้มีการจัดโครงสร้างองค์กรที่สนับสนุนและส่งเสริมให้มีเสรีภาพในการทำงาน ในฐานะที่เป็นสื่อมวลชนระหว่างประเทศ ด้วยการจัดตั้งหน่วยงานที่คอยทำหน้าที่ป้องกันการแทรกแซงทางการเมืองด้วยตนเองจากหน่วยงานอื่นๆ ของรัฐ ไม่ว่าจะเนื่องมาจากเหตุผลทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เหตุผลทางด้านเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ หรือ

แม้แต่เหตุผลเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยมีคณะกรรมการที่เรียกว่า Broadcasting Board of Governor (BBG) ทำหน้าที่เสมือนกำแพงป้องกันไฟ (Fire wall) ให้กับผู้สื่อข่าวและหน่วยงานข่าวของเสียงอเมริกา

3.1.2 องค์ประกอบด้าน นโยบายองค์กร (Policy of Organization)

เสียงอเมริกามีนโยบายที่ชัดเจนกล่าวไว้ในธรรมนูญ 3 ประการ ซึ่งเกี่ยวกับการทำงานด้านข่าวว่า ในฐานะที่เป็นสื่อกระจายเสียงระหว่างประเทศ การรายงานข่าวให้มีความน่าเชื่อถือ ต้องกระทำด้วยการนำเสนอข้อมูลจากแหล่งข่าวที่เป็นทางการมีความถูกต้อง เทียงตรง แม่นยำ ครอบคลุมและง่ายต่อความเข้าใจ ซึ่งผู้สื่อข่าว รวมทั้งบรรณาธิการ และบุคลากรของหน่วยงานข่าว ได้ยึดถือเป็นหลักสำคัญในการทำงานมาโดยตลอด

3.1.3 องค์ประกอบด้าน ความสัมพันธ์กับแหล่งข่าว (Relation to News Sources)

ผู้สื่อข่าวของเสียงอเมริกา ได้รักษาระดับของความสัมพันธ์กับแหล่งข่าวลำดับแรก (Primary Sources) ไว้ในฐานะสื่อมวลชนกับแหล่งข่าวเท่านั้น ซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้รายงานข่าวของเสียงอเมริกา ไม่ได้สนับสนุนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่เกี่ยวข้องในความขัดแย้ง หรือรายงานข่าวเพื่อผลประโยชน์ของฝ่ายใด ทั้งของรัฐบาลสหรัฐและรัฐบาลประเทศที่อยู่ในความรับผิดชอบในการรายงานข่าว หรือขององค์กรเอกชนใดๆ อันก่อให้เกิดความได้เปรียบหรือเสียเปรียบ เพราะผู้สื่อข่าวของเสียงอเมริกาไม่ได้มีผลประโยชน์ใดที่สืบเนื่องจากการรายงานข่าว โดยที่สามารถรายงานข่าวทั้งในด้านดีและไม่ดีของผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยปราศจากการแทรกแซงใดๆ ไม่ว่าจะฝ่ายนั้นจะมีอำนาจหรือไม่ก็ตาม

3.2 ความเสมอภาค (Equality)

ตามทฤษฎีแล้ว ความเสมอภาคแตกออกได้เป็น 3 ส่วนย่อยคือ

- ช่องทางเพื่อการสื่อสาร (Access) หมายถึงการที่สื่อมีช่องทางที่หลากหลายเพื่อนำเสนอข้อมูลข่าวสารให้เข้าถึงผู้ฟังและในขณะเดียวกัน ผู้ฟังก็สามารถเข้าถึงสื่อได้ด้วย
- ความหลากหลาย (Diversity) หมายถึง การที่สื่อมวลชนให้ความเสมอภาคต่อกลุ่มต่างๆ ในสังคม ไม่ว่าจะกลุ่มนั้นจะมีอำนาจหรือไม่ก็ตาม ไม่ว่าจะกลุ่มนั้นจะมีขนาดเล็กหรือใหญ่ในสังคม ด้วยการให้ความสนใจนำเสนอเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเท่าเทียมกันผ่านทางช่องทางของสื่อต่างๆ

- ภาววิสัย (Objectivity) หมายถึง ความสมดุลในการรายงานข่าว รวมไปถึงการนำเสนออย่างไม่ว่างใจใคร่ข่าว และต้องนำเสนอโดยปราศจากความคิดเห็นส่วนตัวด้วย ในการวิเคราะห์เนื้อหาข่าวที่ได้หยิบยกมาเป็นตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ความเป็นภาววิสัย (Objectivity) มาเป็นเกณฑ์โดยสามารถแบ่งการพิจารณาเนื้อหาข่าวได้ 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ

1. กระบวนการในการคัดเลือกและนำเสนอ (Process of Selection) โดยมีเกณฑ์ย่อยในการวิเคราะห์คือ ความสำคัญและความสมดุลของข่าว
2. รูปแบบในการนำเสนอข่าว (Form of Reporting) โดยมีเกณฑ์ย่อยในการวิเคราะห์คือ ความสมบูรณ์ของเนื้อหา, ความแม่นยำของข้อมูล, ความไม่มีอคติ และการเสนอข่าวอย่างเป็นกลาง

โดยสรุปผลการวิเคราะห์ตามเกณฑ์ย่อยทั้ง 6 ประการได้ดังต่อไปนี้

3.2.1 กระบวนการในการคัดเลือกและนำเสนอ (Process of Selection) ประกอบด้วย

3.2.1.1 ความสำคัญของข่าว (Significance)

พบว่าเสี้ยวอเมริกาจะให้ความสำคัญกับข่าวที่มีผลกระทบต่อสังคมและต่อโลก โดยคัดเลือกและนำเสนอในประเด็นเรื่องความขัดแย้งทางการเมือง, การละเมิดสิทธิมนุษยชน รองลงมาคือประเด็นด้านเศรษฐกิจและความเป็นไปทางสังคม

3.2.1.2 ความสมดุลของข่าว (Balance)

การนำเสนอข่าวของเสี้ยวอเมริกาพบว่า ผู้สื่อข่าวพยายามที่จะเสนอข่าวให้เกิดความสมดุลมากที่สุด นั่นคือ หากเป็นการเสนอข่าวความขัดแย้งก็จะพยายามให้เนื้อที่กับทั้งสองฝ่าย แต่ในทางปฏิบัติบางกรณีไม่สามารถเป็นไปตามหลักการนี้ได้ด้วยเหตุผล 5 ประการคือ

- การเข้าถึงแหล่งข้อมูลทางฝ่ายที่ไม่ใช่รัฐบาลกระทำได้ง่ายกว่า
- ฝ่ายที่ไม่ใช่รัฐบาลมีความต้องการที่จะใช้สื่อ เพื่อเผยแพร่แนวความคิดของตน
- การขาดความร่วมมือที่ดีในการให้ข้อมูลของฝ่ายรัฐบาล
- กำหนดเวลาในการส่งรายงานข่าว (Deadline) ส่งผลต่อการเลือกสัมภาษณ์หรือการแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งข่าวลำดับแรก

- อุปสรรคทางด้านภาษา เนื่องจากผู้สื่อข่าวสื่อสารได้เฉพาะภาษาอังกฤษ จึงเลือกหรือชอบที่จะสัมภาษณ์แหล่งข่าวที่สื่อสารเป็นภาษาอังกฤษได้มากกว่า

3.2.2 รูปแบบในการนำเสนอ (Form of Reporting) ประกอบด้วย

3.2.2.1 ความสมบูรณ์ของเนื้อหา (Completeness or Fullness of Account)

ข่าวที่เสียงอเมริกันนำเสนอ มีความสมบูรณ์ของเนื้อหาที่ต้องการสื่อให้ผู้ฟังทราบถึงรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ความสมบูรณ์ถูกจำกัดไว้ด้วยลักษณะของการรายงานข่าว 3 ประเภทคือ

- ข่าวสั้น (Short Correspondent Report or Short CR) เสนอได้ 15 บรรทัด และความยาวของการบันทึกเสียงไม่เกิน 60 วินาที
- ข่าวยาว (Long Correspondent Report or Long CR) เสนอได้ระหว่าง 16 ถึง 30 บรรทัด และความยาวของการบันทึกเสียงไม่เกิน 2 นาที
- ข่าวภูมิหลัง (Background Report or Backgrounder) เสนอได้ระหว่าง 38 ถึง 45 บรรทัด และความยาวของการบันทึกเสียงไม่เกิน 3 นาที 30 วินาที

3.2.2.2 ความแม่นยำ (Accuracy)

ความแม่นยำของข่าวเป็นไปตามหลักที่จะต้องมีแหล่งข่าวอย่างน้อย 2 แหล่งยืนยันข่าวแต่ละเรื่อง (Two Sources Rules)

3.2.2.3 การนำเสนอความจริงโดยปราศจากข้อคิดเห็นส่วนตัว (Factualness)

โดยส่วนใหญ่แล้ว ข่าวที่นำเสนอโดยเสียงอเมริกาสอดแทรกไปด้วยการแสดงความคิดเห็นทั้งของผู้สื่อข่าวและของแหล่งข่าว ผู้สื่อข่าวได้รายงานข่าวด้วยการตั้งคำถาม แล้วให้ผู้ฟังหาคำตอบจากเหตุการณ์ของรายงานข่าว ที่นำมาเรียบเรียงโดยผู้สื่อข่าวและผ่านการตรวจสอบจากบรรณาธิการ ทำให้ข่าวที่ออกมามีลักษณะที่ต้องติดตามอย่างต่อเนื่อง เพราะตัวเหตุการณ์เองก็มีความต่อเนื่องเช่นกัน ทำให้ข่าวที่นำเสนอโดยเสียงอเมริกาไม่ใช่เป็นการรายงานด้วยข้อเท็จจริง (Fact) เท่านั้น

3.2.2.4 การนำเสนอข่าวที่เป็นกลางในการรับรู้ (Neutrality of Presentation)

รูปแบบการนำเสนอข่าวของเสียงอเมริกา จากการศึกษาพบว่าขาดความเป็นกลางในรูปแบบการนำเสนอ เนื่องจากมีการใช้คำ, วลี หรือการเน้นย้ำเสียงและประโยคต่างๆ อันเป็นการพยายามสร้างให้ผู้ฟังคล้อยตามไปในสิ่งที่ผู้สื่อข่าวต้องการจะนำเสนอ อันเป็นกระบวนการทางวาทกรรม (Discourse)

ภาพรวมโดยสรุปของการศึกษาครั้งนี้ เสียงอเมริกา (VOICE OF AMERICA) สื่อวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศประเภท Official external service กำเนิดขึ้นมาในสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง มีบทบาทเพื่อการข่าวและการโฆษณาชวนเชื่อของค่ายประเทศประชาธิปไตย ครั้นสงครามโลกจบลง สงครามเย็นเข้ามาแทนที่ บทบาทยังคงดำเนินต่อไปแต่ปรับเปลี่ยนบ้างเล็กน้อยมาเป็นการถ่วงดุลย์ข่าวสารที่ออกมาจากค่ายคอมมิวนิสต์อันถือได้ว่าเป็นการทำสงครามทางจิตวิทยา และบทบาทนี้ก็ประสบความสำเร็จด้วยดี จนกระทั่งหมดยุคของสงครามเย็นจึงได้มีการปรับเปลี่ยนบทบาทและโครงสร้างองค์กรครั้งสำคัญ เพื่อให้การทำงานเหมาะสมต่อสภาพความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของสังคมโลก เนื่องจากไม่มีความจำเป็นในการทำสงครามจิตวิทยากับค่ายคอมมิวนิสต์อีกต่อไป หากแต่ว่าบทบาทใหม่นี้เป็นไปเพื่อการดำรงไว้ของสถานะผู้นำโลก โดยบทบาทใหม่ของเสียงอเมริกาก็คือการนำเสนอข้อมูลข่าวสารสู่ประชาคมโลกในฐานะสื่อมวลชนระหว่างประเทศที่จุดยืนและผลประโยชน์ของสหรัฐเป็นสิ่งสำคัญ ในขณะเดียวกันก็เป็นการลบภาพลักษณ์การทำหน้าที่โฆษณาชวนเชื่อทางการเมือง (Political propaganda) ออกไป การปรับเปลี่ยนนี้กระทำโดยตั้งคณะกรรมการขึ้นมาดูแลหน่วยงานกระจายเสียงระหว่างประเทศ (International Broadcasting Bureau) โดยเฉพาะที่เรียกว่า Broadcasting Board of Governors (BBG) เพื่อกำกับดูแลให้การทำงานมีความเป็นอิสระและป้องกันการแทรกแซงทางการเมือง และปัจจุบันรัฐสภาสหรัฐกำลังอยู่ระหว่างการพิจารณาร่างกฎหมาย เพื่อแยกองค์กรเสียงอเมริกาออกมาเป็นอิสระ ไม่ขึ้นอยู่กับองค์การข่าวสารสหรัฐ (USIA) ซึ่งจะถูกรวมไปอยู่กับกระทรวงต่างประเทศ (Department of State) ในอนาคตอันใกล้ ในการทำหน้าที่ของสื่อกระจายเสียงระหว่างประเทศโดยหลักการแล้วมีการอยู่ 4 ประการด้วยกันคือ การให้ข้อมูลข่าวสาร (Information) การให้ความบันเทิง (Entertainment) การให้การศึกษา (Education) และการโน้มน้าวใจเพื่อเป้าหมายตามนโยบายระหว่างประเทศ (Persuasion to national foreign policy goals) ฉะนั้นรายการข่าวจึงเป็นส่วนสำคัญ ของการเล่นบทบาทใหม่ โดยจากการศึกษาพบว่าโครงสร้างทางด้านนโยบาย ส่งผลต่อกระบวนการทำงานค่อนข้างมาก เห็นได้จากความสามารถที่แสดงออกมาของรายงานข่าวกับพหูข่าว่าในเหตุการณ์ที่เป็นความขัดแย้งทางการเมือง ทางอุดมการณ์นั้น เนื้อหาค่อนข้างเอนเอียงไปทาง

ฝ่ายที่เรียกร้องความยุติธรรม เรียกร้องความเป็นประชาธิปไตย เรียกร้องสิทธิมนุษยชน ทำให้ข่าวดูราวกับว่าขาดความเป็นกลางในการนำเสนอ แต่ในความเป็นจริงความเป็นกลาง (Neutrality) ของเสี้ยวอเมริกาก็คือการที่ผู้สื่อข่าวมองผ่านและกระทำภายใต้นโยบายอันเป็นกรอบที่องค์กรวางไว้ เพราะรายงานข่าวกัมพูชาส่วนใหญ่เป็นเรื่องการเมือง ที่มีเบื้องหน้าและเบื้องหลังอย่างลึกซึ้ง สหรัฐอเมริกาพยายามกำจัดอิทธิพลของเวียดนาม ในขณะที่เดียวกันก็ป้องกันการเข้ามาแทนที่ของจีนในกัมพูชาเช่นกัน ก็เพื่อคงไว้ซึ่งอำนาจต่อรอง คงความมีอิทธิพลของตนไว้ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในขณะที่เดียวกันก็เน้นในเรื่องของสิทธิมนุษยชนเพราะว่าเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่สหรัฐเป็นผู้นำและสนับสนุนในเรื่องนี้มาโดยตลอด โดยที่ความเป็นประชาธิปไตยของสหรัฐกระทำด้วยการรับฟังและเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่นด้วย ทำให้รายงานข่าวมีส่วนที่ได้จากการสัมภาษณ์มาประกอบอยู่ด้วย คือเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้แสดงความคิดเห็น ดังนั้นข่าวกัมพูชาจึงมีลักษณะที่ไม่ใช่ข้อเท็จจริงเพียงอย่างเดียวและไม่มีความเป็นกลางในการนำเสนอด้วยการทำวาทกรรมของผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการ อันจะทำให้สารที่ส่งออกไปนั้นมีอำนาจในการสร้างความรู้ความเข้าใจ ความเชื่อ ค่านิยม ตามวัตถุประสงค์ขององค์กรให้เกิดขึ้นกับผู้ฟังได้ในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะออกเป็นด้านต่างๆ เพื่อความชัดเจน ดังนี้

กระบวนการทำงาน

1. จากการที่เสี้ยวอเมริกาเป็นหน่วยงานสื่อของรัฐ งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการจะได้จากรัฐบาลโดยตรง การบริหารงานเป็นระบบราชการ ดังนั้นจึงส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานด้านข่าวมีความกระตือรือร้นในการทำงานมีน้อยกว่าสำนักข่าวในเชิงพาณิชย์อื่นๆ ที่ต้องมีการแข่งขันกันเพื่อพัฒนาคุณภาพและเพื่อให้ได้รับส่วนแบ่งทางการตลาดมากกว่าคู่แข่ง ซึ่งหากมีการแปรรูปให้มีความเป็นรัฐวิสาหกิจก็อาจจะทำให้เกิดการแข่งขันและพยายามที่จะพัฒนาการทำงานขึ้นมากกว่าในปัจจุบัน

บุคลากร

1. หน่วยงานข่าวของเสี้ยวอเมริกา ควรจัดหาผู้สื่อข่าวหลักที่เป็นชาวต่างประเทศที่ประจำในแต่ละสำนักงานข่าว (News Bureau) ให้มากขึ้น ยกตัวอย่างเช่น สำนักงานข่าวเสี้ยวอเมริกา ประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีผู้สื่อข่าวหลักที่เป็นชาวอเมริกันเพียง 1 คนเท่านั้น ทั้งที่พื้นที่การทำงานครอบคลุมถึง 14 ประเทศ นอกจากนี้การเพิ่มบุคลากรก็จะเป็นผลดีในแง่การตรวจสอบซึ่งกันและกัน ในกระบวนการทำงานของแต่ละคนอีกด้วย

2. หน่วยงานข่าวของเสี้ยวอเมริกา ควรจัดจ้างผู้สื่อข่าวที่เป็นคนท้องถิ่น ในแต่ละสำนักงานข่าว เพราะจะทำให้สามารถลบล้างข้อจำกัดในเรื่องของภาษา และเรื่องของความใกล้ชิดกับแหล่งข่าวในแต่ละพื้นที่ได้
3. ถ้าจะให้การรายงานข่าวมีประสิทธิภาพและครอบคลุมมากกว่าในปัจจุบัน ควรจัดจ้างผู้สื่อข่าวอิสระให้มากกว่านี้ เนื่องด้วยจากการที่พื้นที่การทำงานของสำนักข่าวเสี้ยวอเมริกา ประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครอบคลุมถึง 14 ประเทศ แม้ว่าจะมีการจ้างผู้สื่อข่าวอิสระ (Stringer) เพื่อทำข่าวป้อนให้กับศูนย์ข่าวเอเชีย เพื่อเป็นการช่วยลดภาระหน้าที่ของผู้สื่อข่าวหลัก และเพื่อเป็นการรายงานข่าวให้ได้ครอบคลุม ทั้งในประเทศที่มีและไม่มีสำนักงานข่าวตั้งอยู่ แต่ก็ยังนับได้ว่าจำนวนผู้สื่อข่าวอิสระมีน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนประเทศที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพราะมีจำนวนเพียง 17 คน เท่านั้น แต่ไม่ได้อยู่ครบทุกประเทศ บางประเทศมี 2-3 คน โดยสังกัดอยู่กับศูนย์ข่าวเอเชียที่ฮ่องกง ซึ่งทั้ง 17 คนนี้จะต้องทำข่าวตามการมอบหมายงานจากบรรณาธิการโดยตรง
4. ในส่วนของผู้สื่อข่าวอิสระ (Stringer) ที่กระจายกันทำข่าวอยู่ตามพื้นที่ต่างๆ นั้น นอกเหนือจากการจัดจ้างนักข่าวที่เป็นชาวต่างชาติแล้ว ควรมีการจัดจ้างผู้สื่อข่าวอิสระที่เป็นคนท้องถิ่นหรือคนในพื้นที่เพิ่มเติมด้วยเช่นกัน เพราะจะมีผลต่อความเข้าใจในเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในภาพรวมได้ดีกว่านักข่าวต่างชาติ รวมไปถึงการเข้าถึงแหล่งข่าว และที่สำคัญมีความได้เปรียบในภาษาที่ใช้ในการสื่อสารในแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่มีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และเป็นประเทศที่สื่อมวลชนทั่วโลก ต่างก็ให้ความสนใจ อาทิ กัมพูชา, พม่า, อินโดนีเซีย

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. จากการที่ผู้วิจัยไม่ได้เป็นผู้สื่อข่าว ทำให้ไม่สามารถได้ข้อมูลในช่วงระหว่างการทำงานข่าวของผู้สื่อข่าวหลัก โดยเฉพาะขณะที่ผู้สื่อข่าวต้องเดินทางไปทำข่าวยังประเทศต่างๆ หรือลงพื้นที่จริง เพราะข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ถึงกระบวนการทำงานนั้น จะเป็นเพียงหลักการกว้างๆ เท่านั้น แต่จะไม่ได้รายละเอียดในกระบวนการตัดสินใจรวมทั้งทัศนคติและแนวคิดของผู้สื่อข่าวอย่างแท้จริง
2. ผู้วิจัยไม่มีโอกาสเห็นต้นฉบับข่าว (Script) ที่เขียนโดยผู้สื่อข่าวหลักก่อนที่จะถูกส่งไปให้บรรณาธิการแก้ไข เพราะในขั้นตอนการเขียนข่าวและส่งไปให้บรรณาธิการนั้น กระทำโดยผู้สื่อข่าวหลักตามลำพัง ดังนั้นผู้วิจัยได้เห็นต้นฉบับข่าวหลังจากที่มีการ

ตรวจแก้ทั้งหมดแล้ว ซึ่งทำให้เกิดข้อจำกัดในแง่ที่ไม่สามารถเห็นแนวคิดหรือความสามารถในการทำงาน โดยเฉพาะขั้นตอนการเขียนข่าวของผู้สื่อข่าวหลักได้อย่างแท้จริง เนื่องจากตัวอย่างข่าวที่เลือกมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลที่ได้รับการแก้ไขแล้ว

3. ข่าวที่นำมาใช้วิเคราะห์ความสามารถในการทำงานด้านข่าวของเสียงอเมริกา ประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นข่าวที่รายงานโดยผู้สื่อข่าวหลักของเสียงอเมริกาเท่านั้น (VOA Correspondent) เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถเก็บข้อมูลในการทำงานหรือรายงานข่าวที่เขียนโดยผู้สื่อข่าวอิสระ (Stringer) ที่ทำงานอยู่ในแต่ละพื้นที่ได้ จึงอาจทำให้การวิเคราะห์ภาพรวมในการรายงานข่าวที่เกี่ยวข้องกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคนี้ขาดความครอบคลุมและหลากหลาย

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

1. ควรทำการศึกษากระบวนการทำงานของเสียงอเมริกา โดยนำรายงานข่าวของผู้สื่อข่าวอิสระ (Stringer) มาเป็นข้อมูลในการศึกษาเพิ่มเติม นอกเหนือจากข้อมูลที่ได้รับจากผู้สื่อข่าวหลัก เพราะจะทำให้มองเห็นร่องรอยและแนวทางในการรายงานข่าวโดยรวมของเสียงอเมริกา ในภูมิภาคนี้ได้อย่างต่อเนื่องและชัดเจน
2. ในการศึกษาความสามารถในการทำงานข่าว ที่สะท้อนผ่านเนื้อหาข่าวที่นำเสนอ นั้น ควรเป็นการศึกษาจากตัวอย่างรายงานข่าวที่มีการนำเสนอเป็นระยะเวลาประมาณ 1 ปี เพราะจะทำให้เห็นความต่อเนื่องของข่าวที่เกิดขึ้นในประเทศต่างๆ ที่อยู่ในพื้นที่การทำงานของเสียงอเมริกา เนื่องจากแต่ละประเทศในภูมิภาคนี้มีวิถีทางในการปกครองประเทศที่หลากหลาย ซึ่งจะทำให้สามารถนำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ความสามารถในการทำงานได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
3. การศึกษากระบวนการทำข่าวของเสียงอเมริกาที่ครอบคลุมถึงปัจจัยที่เข้ามามีอิทธิพลต่อการทำงานและความสามารถในการทำงานข่าวนั้น ควรจะทำการศึกษาโดยใช้ข้อมูลจากรายการทุกรายการที่มีการออกอากาศ โดยไม่ได้เฉพาะเจาะจงเพียงรายการข่าว เพราะจะทำให้วิเคราะห์ความสามารถและกระบวนการทำงานของเสียงอเมริกาในภาพรวมได้ชัดเจนขึ้น
4. ควรทำการศึกษาเรื่องของกระบวนการทำข่าวและปัจจัยที่เข้ามามีอิทธิพลต่อการทำข่าว โดยทำในลักษณะของทั้งองค์กรเสียงอเมริกา เพราะจากการที่เป็นสื่อกระจายเสียงระหว่างประเทศ ที่มีโครงข่ายและพื้นที่การทำงานที่ครอบคลุมอย่างกว้างขวางนี้เอง ทำให้มีปัจจัยมากมายที่เกิดขึ้นและมีผลต่อการกระบวนการทำงานแตกต่างกันไป ซึ่งหากสามารถทำการศึกษาได้อย่างละเอียดจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาการทำงานของเสียงอเมริกา

5. ควรทำการศึกษาเรื่องความสามารถในการทำงานข่าว (News Performance) เพียงประการเดียว แต่ศึกษาจากการทำงานทุกส่วนขององค์กร จะทำให้ทราบผลที่มีความชัดเจนและมีความลึกมากกว่านี้ เพราะในความเป็นจริงความสามารถในการทำงานนั้น ไม่สามารถวิเคราะห์ได้จากการศึกษาข้อมูลของเนื้อหาข่าวที่น่าเสนอแต่เพียงอย่างเดียว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย